Til:	Kunnskapsdepartementet
Fra:	HLF – Hørselshemmedes landsforbund
Dato:	20. september 2017

HLF – Hørselshemmedes landsforbund er en interesseorganisasjon for landets hørselshemmede. Rundt 2500 barn og unge er hørselshemmet, og har behov for tilrettelagt undervisning. Viktig for disse når det gjelder læring er lærerens kompetanse og holdning, teknisk tilrettelegging, fysiske forhold og psykososiale forhold.

Forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven (Plikt til å tilby intensiv opplæring og plikt til flerfaglig samarbeid)

Høringsnotatet inneholder forslag om en plikt til å gi tilbud om intensiv opplæring til elever på 1. – 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. Høringsnotatet inneholder også forslag om en plikt for skolen til å samarbeide med kommunale tjenestetilbydere om flerfaglig vurdering og oppfølging av elever med helsemessige, personlige, sosiale og emosjonelle vansker knyttet til opplæringen.

Bakgrunn for forslaget
For å sette skolene bedre i stand til å lykkes med prinsippet om tilpasset opplæring og tidlig innsats, vil regjeringen foreslå en plikt til å gi tilbud om intensiv opplæring til elever på 1. – 4. trinn – tidlig innsats. Regelverket gir kommunene og fylkeskommunene et handlingsrom når det gjelder grensen mellom hva som er ordinær opplæring og hva som er spesialundervisning. Handlingsrommet ligger i tilpasning av den ordinære opplæringen.

Departementet foreslår: En ny bestemmelse vil komme i tillegg til dagens regulering av tilpasset opplæring og tidlig innsats i paragraf 1-3.

Ny paragraf 1-4: på 1. til 4. årstrinn skal skolen sørgje for at elevar som står i fare for å bli hengande etter i lesing, skriving eller rekning raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventa progresjon blir nådd.

På 1-4 årstrinn skal kommunen sørgje for at den tilpassa opplæring i norsk eller samisk eller matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

Ny paragraf 15-8: skolen skal samarbeid med relevante kommunale tenester om vurdering og oppfølging av barn og unge med helsemessige, personlege, sosiale eller emosjonelle vanskar.

Likelydende som 1-4 mht friskoleloven i ny paragraf 3-4b.

Likelydende som 15-8 mht friskoleloven i ny paragraf 3-6b.

HLF mener:

Tidlig innsats begrenser seg i forslaget til norsk, lesing og regning, og mange behov elever med spesielle utfordringer har, vil falle utenfor det som her prioriteres.

HLF representerer elever som har hørselsutfordringer. Mange av disse har behov for særlig tilrettelegging og flere mottar spesialundervisning. De fleste går integrert i norsk skole.

Kontakt: Marit Skatvedt, tlf 22 99 63 05,mob 95 44 99 03,skatvedt@hlf.no

Forslag om tidlig innsats i form av intensiv opplæring i 1.-4. klasse vil for mange i stor grad ta av for behovet for spesialundervisning på et senere tidspunkt i norsk, lesing og regning. HLF er likevel bekymret for at mange med spesielle utfordringer vil falle utenfor satsningen, og dette må man ta høyde for når man utformer ny lovparagraf.

1) **HLF foreslår at ny § 1-4 bør formuleres slik at også elever med andre behov for tidlig innsats enn lesing, skriving eller rekning, blir ivaretatt.**

Ny § 1-4 Tidleg innsats på 1. – 4. trinn

På 1. til 4. årstrinn, skal skolen sørgje for at elevar som står i fare for å bli hengande etter i lesing, skriving eller rekning raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventa progresjon blir nådd.

Tilleggsforslag fra HLF: Skolen må i tillegg på 1. - 4. trinn sørgje for at også elevar som står i fare for å bli hengande etter sosialt, eller i andre fag enn lesing, skriving eller rekning, får eigna intensiv opplæring slik at forventa fagleg og sosial progresjon blir nådd.

2) **HLF støtter FFO som i høringsnotatet peker på konsekvenser av at sakene ikke skal behandles som enkeltvedtak, selv om man har tiltak som i form og innhold likner på spesialundervisning, men hvor manglende saksbehandlingsregler kan utfordre elevens rettssikkerhet.**

At tiltak igangsettes raskt er i utgangspunktet positivt, men uten saksbehandlingskrav vil det ved uenighet mellom skole og hjem kunne oppstå utfordringer, og man kan få skjønnsmessig vurderinger. Hvilke lærere skal bestemme hvem som får tidlig innsats, og hvem som ikke får? Hvilke virkemidler tas i bruk?

Skolen plikter heller ikke å fortelle foreldrene om den intensive opplæringen, men det skrives at det er «naturlig» at de gjør det. Hvordan skal en slik vurdering foretas i praksis?

Departementet understreker at intensiv opplæring kun skal være et midlertidig tiltak, og at en til en-undervisning bare skal benyttes unntaksvis. Det er likevel en fare for at tiltakene vil bli brukt lenger i praksis. HLF slutter seg derfor til FFO som mener at dette er tiltak som i form og innhold likner på spesialundervisning, men hvor manglende saksbehandlingsregler kan utfordre elevens rettssikkerhet.

Dette gjelder særlig dersom ordningen med intensiv opplæring kan bli brukt som en måte å utsette en sak om spesialundervisning på, selv om det er betryggende at intensiv opplæring ikke avskjærer retten til å be om utredning etter opplæringsloven § 5-4. Det at eleven er i en prosess med intensiv opplæring, kan muligens i praksis medføre at en eventuell sak om enkeltvedtak blir satt på vent fra foreldrenes side. Intensiv opplæring må ikke bli en erstatning for å unnlate å sette inn andre tiltak. HLF støtter FFO som mener det burde innføres en maksgrense for hvor lang tid som kan gå før PP-tjenesten må vurdere om intensiv opplæring er riktig tiltak.

Tidlig innsats vil ikke kunne dekke behovene til alle elever som strever med fagene. For noen vil vedtak om spesialundervisning være det eneste alternativet. Det er viktig at en satsing på tidlig innsats ikke går på bekostning av disse elevene. Økt fokus på begge fronter er derfor nødvendig. Foreldrene må opplyses om at tidlig innsats kun er et supplement, og at de ikke er avskåret fra å ta en sak om spesialundervisning videre.

- **Plikt til flerfaglig samarbeid**

HLF støtter forslag om **flerfaglig samarbeid** og at denne plikten tydeliggjøres, da utfordringer for elever ofte kan være sammensatte, og ikke-faglige utfordringer kan ødelegge for læringen.

HLF minner også om at Opplæringsloven er en av fire lover som er underlagt prosjektet «Klart lovspråk», det pålegger en derfor et ekstra krav om at loven må være tydelig og klar. Vi er ikke overbevist om at forslaget, som det står, oppfyller kriteriene til et klart lovspråk.

Om det er spørsmål til vedlagte så vær vennlig å ta kontakt med HLF.

Med vennlig hilsen for HLF

Anders Hegre
Generalsekretær

Marit Skatvedt
Interessepolitisk rådgiver

Kontakt: Marit Skatvedt, tlf 22 99 63 05,mob 95 44 99 03,skatvedt@hlf.no